

Sygn. akt II UK 234/17

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku A. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
o podleganie ustawodawstwu polskiemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 marca 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 listopada 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 17 listopada 2016 r. oddalił apelację skarżącej wnioskodawczynie A. P. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z 13 kwietnia 2016 r., którym oddalono jej odwołanie od decyzji pozwanego z 5 listopada 2015 r., stwierdzającej podleganie wnioskodawczynie polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na „oczywistą zasadność tego środka odwoławczego, a także nieważność postępowania”.

Nieważność postępowania ma wynikać z pominięcia w postępowaniu sądowym słowackiego pracodawcy jako zainteresowanego.

Natomiast oczywista zasadność wynika z oceny, że przeprowadzone postępowanie przez polski organ rentowy było „realizacją zapisów przepisów o

koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie współpracy". Zarzucono, że organ rentowy nie przeprowadził w sposób prawidłowy postępowania wyjaśniającego z instytucją słowacką, w zakresie który pozwoliłby ustalić istotne dla sprawy okoliczności, tj. brak marginalnego charakteru pracy najemnej. Tryb postępowania organu polskiego był niezgodny z art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Brak jest jakichkolwiek dowodów świadczących, iż organ rentowy „przeprowadził postępowania wyjaśniającego” z instytucją słowacką, w zakresie ustalenia marginalnego charakteru wykonywanej tam pracy, wymiaru czasu pracy, ważności przedłożonych przez ubezpieczoną dokumentów potwierdzających rzeczywiste wykonywanie pracy oraz zgłoszenie do słowackiego ubezpieczenia społecznego. Organ rentowy wydał decyzję przed upływem dwumiesięcznego terminu na wniesienie sprzeciwu przez słowacką instytucję, o którym mowa w art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego. Nie przeprowadzono postępowania i Sąd uznał stanowisko o marginalności pracy za prawidłowe. Opart się wyłącznie „na bierności stanowiska instytucji słowackiej, która nie odpowiedziała na pismo Organu rentowego co do ustalonego tymczasowego ustawodawstwa, a także w zakresie ewentualnego wyłączenia z ubezpieczenia społecznego pracownika z tytułu umowy o pracę na Słowacji (...)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Błędnie zakłada, że podstawy kasacyjne („w świetle zgłoszonych zarzutów kasacyjnych ...”) składają się na podstawę przedsądu. Podstawy kasacyjne stanowią odrębny element skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania. Oznacza to, że skarżąca we wniosku powinna samodzielnie (czyli odrębnie od podstaw kasacyjnych) wskazać i wykazać naruszenie prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy.

Skarżąca tego nie czyni.

Niezasadny jest zarzut nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.), gdyż pracodawca słowacki nie był zainteresowanym w tej sprawie (art. 477¹¹ k.p.c.)

– por. postanowienie z 27 września 2016 r., I UZ 14/16 i wyrok z 25 listopada 2016 r., I UK 370/15 Sądu Najwyższego.

Z kolei podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. spełnia się wtedy, gdy „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona” (we wniosku – *oczywista zasadność tego środka odwoławczego*).

Zarzuty dotyczące procedowania miałyby znaczenie, gdyby miały wpływ na wynik sprawy, czyli na zastosowanie prawa materialnego. Tu zaś chodzi o wynikający z koordynacji łącznik określający podleganie ubezpieczeniom społecznym polskim albo słowackim.

Każde państwo decyduje (deklaratoryjnie) o ubezpieczeniu społecznym wedle tytułu ubezpieczenia realizowanego na jego terytorium. Znaczenie ma więc realna praca lub działalność, która spełnia podstawę (tytuł) ubezpieczenia w danym kraju.

Skarżąca nie legitymowała się poświadczeniem na formularzu A1 o podleganiu ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy najemnej na Słowacji.

Instytucja słowacka unieważniła wnioskodawczyni poświadczenie ujęte uprzednio w formularzu E-101 (obecnie A1).

Sąd w zaskarżonym wyroku mógł ustalić, że stanowisko zagranicznej instytucji jest jednoznaczne. Skoro zostało wyrażone w określonym czasie, to bez znaczenia jest zarzut, że pozwany nie czekał na wpływ dwóch miesięcy.

Termin dwumiesięczny z § 16 ust. 3 rozporządzenia z 16 września 2009 r., nr 987/2009, dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004, ma na uwadze sytuację gdy druga instytucja informuje o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii. Precyzyjnie więc § 16 ust. 3 nie stanowi o „sprzeciwie” instytucji państwa i taka sytuacja („sprzeciwu”) oraz dwumiesięcznego terminu nie są uregulowane w § 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego (wedle wniosku w „art. 16 ust. 4”).

Sytuacja „sprzeciwu” w ogóle nie wystąpiła. Zgodnie z ustaleniami zaskarżonego wyroku (które wiążą w ocenie podstawy przedsądu – art. 398¹³ § 2 ma zastosowanie również na etapie przedsądu) stanowisko słowackiej instytucji było stanowcze, bo w piśmie z 17 września 2015 r. uznała za nieważny wystawiony

dla wnioskodawczyni formularz ubezpieczenia i wydała decyzję o niepodleganiu przez nią ubezpieczeniom społecznym na Słowacji od 1 lutego 2013 r.

Sąd za trafne uznał ustalenie, że wnioskodawczyni w żaden sposób nie wykazała wykonywania pracy na Słowacji. Instytucja słowacka nie kwestionowała tego i uznała zawiadomienie o podleganiu polskiemu ubezpieczeniu. Nie było więc sporu pomiędzy instytucjami. Skarżąca nie wykazała objęcia jej ubezpieczeniem za granicą z tytułu pracy najemnej.

Traci tym samym na znaczeniu zarzut nierozpoznania kwestii pracy marginalnej, skoro stanowisko słowackiej instytucji nie wynikało z wyłączenia z ubezpieczenia ze względu na pracę marginalną, lecz ze względu na niepodleganie ubezpieczeniom społecznym.

Wbrew zarzutowi wniosku Sąd Apelacyjny nie oddalił apelacji ze względu na przesłankę pracy marginalnej. Sąd jej nie ustalał i nie wyjaśniał. Jest to domena instytucji zagranicznej. Stanowisko drugiej instytucji stwierdza niepodleganie w ogóle ubezpieczeniom słowackim a nie brak tych ubezpieczeń ze względu na pracę marginalną. Praca marginalna nie musi wyłączać ubezpieczenia społecznego za granicą, jednak nie jest brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Uwaga ta nie otwiera kwestii weryfikacji „pracy marginalnej”, gdyż rozstrzygnięto, że ustalenie polskiego ubezpieczenia wynika z decyzji słowackiej instytucji o braku podleganiem ubezpieczeniom społecznym za granicą w spornym okresie.

Ocena o braku zbiegu tytułów oparta była na wyjaśnieniu sprawy, co pozwalało rozstrzygnąć pozwanemu w odniesieniu do podlegania ubezpieczeniom społecznym w kraju.

Stronie nie zamyka się prawa do weryfikacji ustalonego ustawodawstwa, jeśli pojawiają się nowe okoliczności. Tu zaś skarżąca nie przedstawiła nowych dowodów ani słowacka instytucja nie zmieniła stanowiska.

Innymi słowy pozwany nie miał podstaw do nieuwzględnienia stanowiska instytucji słowackiej. Pozwany wystarczająco ustalił, że skarżąca w spornym okresie nie podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy najemnej u

pracodawcy słowackiego, dlatego podlegała ubezpieczeniom w Polsce z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

r.g.